

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 352/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátskou kanceláriou Sýkora – advokátska kancelária, s. r. o., Zoborská 13, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matej Sýkora, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Ružomberok č. k. 2 P v 320/15/5508-48 zo 14. augusta 2019 v spojení s uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 24. júna 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou Sýkora – advokátska kancelária, s. r. o., Zoborská 13, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matej Sýkora, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Ružomberok (ďalej len „prokurátor“) č. k. 2 Pv 320/15/5508-48 zo 14. augusta 2019 (ďalej aj „rozhodnutie prokurátora“) v spojení s uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline (ďalej len „policajť“) pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 24. júna 2019 (ďalej aj „rozhodnutie policajta“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje ako poškodený v trestnej veci vedenej Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014. V predmetnej veci bolo uznesením policajta pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 27. októbra 2014 podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začaté trestné stíhanie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1 a 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Uznesením policajta pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 18. mája 2015 bolo trestné stíhanie vo veci podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavené, lebo skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Na podklade pokynu prokurátora Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 Kpt 549/14/5500-17 z 20. augusta 2015 bolo uznesením policajta pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 13. novembra 2015 opätovne podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku

začaté trestné stíhanie vo veci, ktoré bolo uznesením policajta pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 26. decembra 2016 podľa § 228 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku prerušené pre neprítomnosť svedka-poškodenej a ďalším uznesením policajta z 5. februára 2018 sa v trestnom konaní pokračovalo. Nakoniec uznesením policajta pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 24. júna 2019 bolo trestné stíhanie vo veci podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku prerušené z dôvodu, že sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe. Uznesením prokurátora č. k. 2 Pv 320/15/5508-48 zo 14. augusta 2019 bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá sťažovateľom podaná sťažnosť ako nedôvodná.

3. Sťažovateľ „... je toho názoru, že k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd došlo:

- uznesením vyšetrovateľa KR PZ Žilina, ČVS:KRP-137/2-VYS-ZA-2014 zo dňa 24.06.2019

- uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v Ružomberku, sp. zn. 2Pv 320/15/5508-48 zo dňa 14.08.2019

z dôvodov, že orgány činné v trestnom konaní pred prerušením trestného stíhania neurobili všetky úkony potrebné na zabezpečenie vykonania trestného stíhania a dosiahnutia jeho účelu, nakoľko nepristúpili k výsluchu osôb stotožnených spoločnosťami EXPRESS SERVICE, s.r.o. a Money Service Sk, s.r.o. ako prijímateľov finančných prostriedkov a to len na základe subjektívnych dojmov, predpokladov a hypotéz prokurátora krajskej prokuratúry, že by uvedené úkony nevedli k objasneniu uvedenej trestnej veci, čo však bez ich vykonania nemožno relevantne tvrdiť a opätovne to umocňuje presvedčenie sťažovateľa ako poškodeného, že sa v danej trestnej veci nevykonali všetky potrebné procesné úkony, orgány činné v trestnom konaní nepostupujú riadne, účinne ani kompetentne, trestné stíhanie je vedené zdlhavo, neefektívne a nezabezpečuje poškodenému účinnú ani primeranú ochranu jeho práv vo vzťahu k náhrade spôsobenej škody, ktorú si riadnym a zákonným spôsobom uplatnil...“. Sťažovateľ poukázal na to, že „... je povinnosťou štátnych orgánov účinnými trestnoprávnymi nástrojmi zabezpečiť efektívne vyšetrovanie, stíhanie a trestný postih páchatel'ov zodpovedných za neoprávnený zásah do

chránených majetkových práv poškodeného. Orgány činné v trestnom konaní však v prejednávanej veci nepostupovali neodkladne, riadne, účinne, ani kompetentne. Trestné stíhanie bolo vedené neefektívne a poškodenému nezabezpečilo účinnú ani primeranú ochranu jeho práv, nakoľko ani po piatich rokoch od začatia trestného stíhania neboli orgány činné v trestnom konaní schopné zabezpečiť poškodenému vyplatenie aspoň tej časti finančných prostriedkov, ktorú by ešte bolo možné získať...“.

4. Vo vzťahu k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom policajta a prokurátora sťažovateľ v prvom rade napáda postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorý považuje za neefektívny pri vedení vyšetrovania a ktorý spočíval v tom, že „... uznesením vyšetrovateľa KR PZ Žilina zo dňa 18.05.2015 bolo trestné stíhanie nezákonne, bez právne relevantného dôvodu zastavené, k opätovnému začatiu trestného stíhania došlo dňa 13.11.2015, od 26.12.2016 do 05.02.2018 bolo trestné stíhanie nedôvodné prerušené pre neprítomnosť [REDAKOVANÉ], čo vo svojom prípise sp. zn. 1 KPt 549/14/5500-49 zo dňa 06.08.2018 pripustil prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline, keď sa stotožnil s názorom dozorujúceho prokurátora Okresnej prokuratúry v Ružomberku ohľadom neúčelnosti podania žiadosti o právnu pomoc do Francúzska v súvislosti s výsluchom [REDAKOVANÉ], pričom spochybnil dôvodnosť rozhodnutia o prerušení trestného stíhania (v období od 26.12.2016 do 05.02.2018), ktoré bolo odôvodnené práve neprítomnosťou [REDAKOVANÉ] a zámerom vyšetrovateľa ju vypočúť. Po pokračovaní v trestnom stíhaní bola následne až dňa 03.10.2018 cestou Národnej ústredne Interpol Prezídia PZ MV SR zisťovaná možnosť operatívneho kontaktovania osôb stotožnených už v roku 2016 (čo vyplýva z obsahu vyšetrovacieho spisu), či peniaze poukázané [REDAKOVANÉ] prevzali, avšak tieto informácie sa nepodarilo podľa názoru sťažovateľa aj na odstup času zabezpečiť a tak bolo trestné stíhanie vo veci obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona uznesením vyšetrovateľa KR PZ v Žiline, ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 zo dňa 24.06.2019 opätovne prerušené, lebo sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe“. Vzhľadom na predostretý postup sťažovateľ tvrdí, že sa

„... považuje za dotknutého na svojich základných právach, nakoľko vyšetrovateľ KR PZ v Žiline nevykonával úkony smerujúce k odstráneniu jeho dlhodobej právnej neistoty spôsobom, ktorý možno označiť za postup bez priedahov, a to aj s prihliadnutím na skutkovo-procesnú stránku veci s medzinárodným prvkom. Nečinnosť, resp. neefektívna činnosť vyšetrovateľa vyúsťujúca do neprimeranej dĺžky trestného konania a zbytočných priedahov, poukazuje aj na nedostatky v činnosti dozorujúceho prokurátora. Ústavný súd nemôže prehliadať závažné pochybenia, ku ktorým dôjde v postupe a rozhodovaní orgánov činných v trestnom konaní, ktoré intenzitou svojich dôsledkov zasahujú do podstaty základných práv sťažovateľa.“.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ v Žiline ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 zo dňa 24.06.2019 a uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v Ružomberku sp.zn. 2Pv 320/15/5508-48 zo dňa 14.08.2019 porušené boli.

2. Uznesenie vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ v Žiline ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 zo dňa 24.06.2019 a uznesenie prokurátora Okresnej prokuratúry v Ružomberku sp.zn. 2Pv 320/15/5508-48 zo dňa 14.08.2019 zrušuje a vec vracia vyšetrovateľovi KR PZ Žilina na ďalšie konanie.

3. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ v Žiline v trestnej veci vedenej pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014, ako aj postupom dozorujúceho prokurátora Okresnej prokuratúry v Ružomberku porušené boli.

4. Vyšetrovateľovi Krajského riaditeľstva PZ v Žiline v trestnej veci vedenej pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014, ako aj dozorujúcemu prokurátorovi Okresnej prokuratúry v Ružomberku prikazuje, aby konali bez zbytočných priedahov.

5. *Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20.000,- EUR, ktoré sú Krajské riaditeľstvo policajného zboru v Žiline a Okresná prokuratúra v Ružomberku povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

6. *Krajské riaditeľstvo policajného zboru v Žiline a Okresná prokuratúra v Ružomberku sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 415,51 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu k rukám právneho zástupcu sťažovateľa.“*

II.

Právomoc ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy (ďalej len „ústavná sťažnosť“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

14. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení predsedu senátu Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duřa.

III.

Referenčné právne normy

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených

zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

17. Podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku policajt preruší trestné stíhanie, ak sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe. Podľa § 228 ods. 5 Trestného poriadku ak pominie dôvod na prerušenie, prokurátor alebo policajt o pokračovaní v trestnom stíhaní rozhodne uznesením.

18. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej rozhodnutie policajta a prokurátora predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zistil, že je potrebné ju odmietnuť.

20. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

21. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

22. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a nemôže preto nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

23. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje ultima ratio

inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

24. Ústavný súd opakovane judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (III. ÚS 79/02), prípadne iné orgány verejnej moci na to určené.

25. Zhodne s predostretou názorovou líniou ústavného súdu postupuje aj Ústavný súd Českej republiky, ako to vyplýva napríklad z jeho uznesenia sp. zn. I. ÚS 2149/2016 zo 16. augusta 2016: „6. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že ako vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, pri svojom rozhodovaní vychádza zo zásady subsidiarity konania o ústavnej sťažnosti, ktoré je treba vnímať ako konanie mimoriadne. Ústavný súd uplatňuje zásadu zdržanlivosti a minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti iných orgánov verejnej moci predovšetkým tam, kde doposiaľ nebolo meritórne rozhodnuté. Tak aj zasahovanie do rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní vo fáze prípravného konania ústavný súd považuje, s výnimkou situácií úplne mimoriadnych (napr. ak je súčasne dotknutá osobná sloboda jednotlivca), za neprípustné, prípadne nežiaduce [porov. nález sp. zn. III. ÚS 62/95 z 30. 11. 1995 (N 78/4 SbNU 243) či uznesenie sp. zn. IV. ÚS 316/99 zo 6. 9. 1999, sp. zn. I. ÚS 486/01 z 11. 12. 2001, sp. zn. IV. ÚS 213/03 z 21. 11. 2003,

sp. zn. IV. ÚS 262/03 z 30. 6. 2003 a ďalšie]. Kasačná intervencia tak má svoje miesto iba v prípadoch zjavného porušenia kogentných pravidiel podústavného práva, kedy sa postup orgánov činných v trestnom konaní úplne vymyká ústavnému, resp. zákonnému procesnoprávnemu rámcu, a ním založené vady, prípadne ich dôsledky, nie je možné v rámci sústavy orgánov činných v trestnom konaní, najmä všeobecných súdov, už nijako odstrániť (porov. napr. uznesenie sp. zn. III. ÚS 674/05 z 25. 1. 2006). Inak povedané, svoj zásah považuje ústavný súd ako dôvodný iba v situácii materiálneho (obsahového) a na prvý pohľad zrejmého odopretia spravodlivosti (denegatio iustitiae).“

IV.1 K namietanému porušeniu práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím policajta

26. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že uznesenie policajta pod ČVS: KRP-137/2-VYS-ZA-2014 z 24. júna 2019 bolo predmetom preskúmania v sťažnostnom konaní na podkladem ním podanej sťažnosti podľa § 185 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku a o ktorej rozhodol prokurátor podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku svojím uznesením č. k. 2 Pv 320/15/5508-48 zo 14. augusta 2019 tak, že ju zamietol. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím policajta je teda podstatné, že existoval „iný orgán verejnej moci“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy, pri jeho interpretácii v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím policajta. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto ju bolo potrebné v tejto jej časti odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

IV.2 K namietanému porušeniu práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím prokurátora

27. Vo vzťahu k rozhodnutiu prokurátora ústavný súd konštatuje, že jeho podstatou je dočasné prerušenie trestného stíhania z dôvodu, že sa dosiaľ nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe. Z povahy tohto rozhodnutia prokurátora vyplýva, že nejde o rozhodnutie konečnej povahy, ktorým by sa právoplatne rozhodlo o skončení prípravného konania, ako časti trestného konania, tak ako by tomu bolo napr. podľa § 215 ods. 1 Trestného poriadku alebo podľa alebo § 216 ods. 1 Trestného poriadku, alebo podľa § 220 ods. 1 Trestného poriadku. Počas prerušenia trestného stíhania možno pritom vykonávať úkony podľa štvrtej, piatej a šiestej hlavy prvej časti Trestného poriadku (§ 229 tohto zákona) na účely zistenia, či nepominul dôvod prerušenia, alebo zaistenia osoby obvineného (a taký postup je teda úlohou orgánov činných v trestnom konaní). Zároveň platí, že doba, po ktorú bolo prerušené trestné stíhanie, sa nezapočítava do premlčacej doby dotknutého trestného činu [87 ods. 2 písm. e) Trestného zákona]. Vydanie rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní podľa § 228 ods. 1 a 2 Trestného poriadku má len predbežný charakter, v dôsledku čoho tak po odpadnutí prekážky tento postup opodstatňujúcej je povinnosťou orgánu činného v trestnom konaní postupom podľa § 228 ods. 5 Trestného poriadku v trestnom stíhaní pokračovať.

27.1 Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné markanty postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch z toho uhla pohľadu, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a právnymi okolnosťami tej ktorej veci. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti vzhľadom na už uvedené len prechodné rozhodnutie (v konečnom dôsledku) prokurátora v rámci trestného konania, nepopierajúce potrebu naďalej zisťovať a zistiť osobu, proti ktorej by bolo možné vykonať trestné stíhanie, nemá ústavný súd v tomto štádiu trestného konania danú právomoc. Preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť v tejto jej časti odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

IV.3 K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

28. V prípade namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na spravodlivé súdne konanie, teda pri namietaní porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na to, že tento článok sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014). V dôsledku uvedeného je ústavná sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti namietajúcej porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavne neopodstatnená a ústavný súd ju preto podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmieta (medzi napadnutými postupmi a rozhodnutiami dotknutých orgánov a sťažovateľom označenou referenčnou normou určenou na ochranu základného práva nie je príčinná súvislosť, čo platí bez ohľadu na aktuálnosť záverov uvedených v časti IV.2, ktorá by bola v prípade použiteľnosti tejto normy daná).

IV.4 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

29. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Ťažiskovým pojmom a komponentom práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je to, že ich ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie týchto práv je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka, a teda

domáhať sa ochrany predmetných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (II. ÚS 4/96, II. ÚS 148/03, II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Inými slovami, z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľ môže namietat' porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojitosti s trestným konaním v štádiu prípravného konania, pokiaľ ide o konanie, ktorého predmetom je trestné stíhanie inej osoby než je sťažovateľ, ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu stranou, resp. subjektom predmetného trestného konania [v zmysle § 10 ods. 11 Trestného poriadku (II. ÚS 3/05, II. ÚS 628/2014)], ktorý má v tomto konaní postavenie poškodeného uplatňujúceho si nárok na náhradu škody podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku. Vychádzajúc z § 46 ods. 3 Trestného poriadku si poškodený má právo nielen uplatniť nárok na náhradu škody proti obvinenému, ale taktiež disponuje oprávnením navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť túto škodu nahradiť, čím sa tzv. adhéznom konaní, a to už v jeho predsúdnom, poprípade následne aj súdnom štádiu rozhoduje o jeho občianskom práve v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (u stíhanej osoby sa v zmysle dotknutého ustanovenia rozhoduje o oprávnenosti trestného obvinenia voči nej).

30. Ústavný súd už stabilne judikoval, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni od okamihu vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, keď sa dotknutá osoba stáva procesnou stranou (resp. subjektom) v konaní buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02, III. ÚS 77/09), čo je potrebné chápať vo význame pojmu poškodený, ako je uvedený v predchádzajúcom bode. Podľa judikatúry všeobecných súdov, ako aj zo znenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku je jednou zo základných podmienok na vyslovenie povinnosti nahradiť škodu, aby poškodený svoj nárok uplatnil voči určitej osobe – obžalovanému (obvinenému). Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie v aktuálne ústavným súdom posudzovanom smere začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej osobe, ktorej určitosť (identifikácia) je vyjadrená najskôr vznesením obvinenia (III. ÚS 324/05, I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06, III. ÚS 109/06, I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, IV. ÚS 232/08, II. ÚS 75/2010, III. ÚS 254/2010, III. ÚS 121/2012, III. ÚS 508/2012, II. ÚS 481/2013, IV. ÚS 17/2018).

Až vznesenie obvinenia je podľa právneho názoru ústavného súdu tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z konania robí „vec“, na prerokovanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

31. Z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (napr. rozsudok ESLP vo veci Krumpel a Krumpelová proti Slovensku z 5. 7. 2005) vyplýva, že poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konanie možno považovať za rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“. Je potrebné poznamenať, že ESLP sa v danom prípade z hľadiska porušenia základných práv sťažovateľov zaoberal ich trestnou vecou, v rámci ktorej nebolo len začaté trestné stíhanie, ale došlo aj ku vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe (III. ÚS 324/05, III. ÚS 189/06). Inými slovami, z judikatúry ESLP vyplýva, že v súvislosti s ochranou práva na prejednanie veci v primeranej lehote priznaného čl. 6 ods. 1 dohovoru primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní (rozsudok ESLP vo veci Wemhoff proti Spolkovej republike Nemecko z 27. 6. 1968, séria A, č. 7, s. 26 – 27, § 19), a zahŕňa celé konanie vo veci vrátane odvolacích konaní [„appeal proceedings“ (rozsudok ESLP vo veci König proti Spolkovej republike Nemecko z 28. 6. 1978, séria A, č. 27, s. 33, § 98)].

32. Vychádzajúc z už citovanej judikatúry, ako aj z okolností daného prípadu ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom policajta aj prokurátora v konaní, je ústavná sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená. Ide totiž o prípady trestného konania proti neznámemu páchatel'ovi, kde si sťažovateľ ako poškodený nemôže uplatniť svoj nárok na náhradu škody proti obvinenému, a tak z hľadiska možných prietáhov v konaní profitovať zo záruk podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorých záruky sa naň budú vzťahovať až okamihom vznesenia obvinenia konkrétnej osobe. V dôsledku uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona

o ústavnom súde odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú.

33. V dôsledku odmietnutia sťažovateľom podanej sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi.

IV.5 Obiter dictum

34. Ústavný súd v súvislosti s príkazom generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. 11/2019 z 28. novembra 2019 účinného od 1. januára 2020 (ďalej len „príkaz“) sťažovateľa upozorňuje na možnosť preskúmania namietaného postupu a rozhodnutia prokurátora jemu nadriadeným prokurátorom podľa už uvedeného príkazu. Podľa čl. 1 príkazu tento príkaz upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku, alebo odstránenia priesťahov prokurátora v predsúdnom konaní... a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Príkaz je vyjadrením osobitného oprávnenia generálneho prokurátora podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov vydávať príkazy, pokyny a iné služobné predpisy, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, a preto je taký postup účinným prostriedkom na ochranu dotknutých práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu